

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Közlési árak:
 Helyben: Megyédvve . . . . . 8 korona
 Külföldre: Megyédvve 12
 Budapestra: Megyédvve 5
 Budapestra: 20

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

Egyesületi ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Meghívás.

Tisztelettel kérem a debreceni szabadelvűpártnak a Péterfia utcai kerületben lakó tagjait, hogy pártunk itteni részének szervezkedése céljából legyenek szivesek március hónap 20 án, vasárnap d. u. 4 órakor a Bika-szálloda cukrásztermében minel nagyobb számmal megjelenni.

Debrecen, 1904. március 16.

Csiky Lajos,

a szabadelvűpárt Péterfia-utcai elnöke

A debreceni szabadelvűpárt Kossuth-utcai kerülete folyó évi március hó 19-én (szombaton) délután 5 órakor a Bika szálloda cukrásztermében szervezkedő ülést tart, melyre a kerület tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

Politikai mozgalom.

— márc. 19.

A politikai életben szokatlan mozgalom jelenségei mutatkoznak. Ideák merülnek fel a sajtóban, a parlamentben koalíciók jelszavát hangoztatják. Bizonyos ideges nyugtalanság észlelhető a kedélyekben.

Mi az oka vajjon mind e jelenségeknek? Megmondjuk nyíltan. Az obstrukció leszerelése nem hozta meg a megnyugvásnak azt az általános érzetét odabenn a parlamentben, a melyik például a Széll Kálmán-féle pártközi egyezményvel együtt járt. Az Ugron-frakcióban erős keserűség maradt vissza. Alig, hogy kikerültünk az egyik obstrukcióból, máris lesik az alkalmat és

módot az új küzdelemre. A Kossuthpárt pedig érzületében nem homogén. Maga a vezér sajnálatosképen hetek óta betegen fekszik lakásán. A párttagok között pedig tul a visszavonás és az elégtelenség. Erősen szítják ezt az érzést a nap-nap után való igaztalan támadások, melyekben szomszédai oldaláról részesülnek.

Ily viszonyok között a Tiszakabinet helyzete egyáltalán nem mondható rózsásnak. Ez a kormány dolgozni akar, javaslatai munkára szólítják fel a parlamentet. De hát lehet-e eredményesen dolgozni evvel a parlamenttel? Ez a nagy kérdés. A mostani idegesség állapota a munkára semmiesetre sem alkalmas. Ezt le kell vezetni valami normális mederbe. Mert az ellenzéki pártok féltékenykedésének és egymásra licitálásának féltő, hogy ismét csak az ország látja majd a kárát.

Az ellenzék koalíciójának ideáját nem tudjuk szerencsés politikai gondolatnak. Ki lehetne a vezére egy ily tömörülésnek? Micsoda konkrét célért menne a küzdelem? Az a küzdelem nem lenne e ismét obstrukció? Vajjon nem ezt értik-e a tömörülés alatt?

De nem is fog az létrejönni. A mikor odabenn a parlamentben egy harc megindul, a táborok mindig megtalálják természetes szövetségeseiket azokban, a kik egyformán gondolkoznak. Így mutatja ezt a tapasztalat. A parlamentek története azonban azt bizonyítja, hogy koalíciók szoktak alakulni egészen más alapon, nevezetesen a többségi alapon, bizonyos politikai ideák keresztülvitelére.

Megvalljuk, hogy mi az ellenzék heterogén elemeinek tömörülésével sokkal szivesebben látnánk egy más koalíciót: a 67-es pártok

koalícióját a 67-es alap, tehát a közösen vallott politikai bázis megvédésén.

Ez egy konkrét feladat. Mert ez az alap a közel jövőben erre a tömörült védelemre erősen rá fog szorulni.

A külön vámterület kérdésével szemben át kell vezetni a parlamenti tárgyalás retortáin a vámterületi közügyre alapított kiegyezést és a 67-es törvényt félremagyarázó vagy egyáltalán el sem fogadó táborral szemben meg kell alkotni a véderőtörvény reformját.

Véderőreform és kiegyezés! E két feladatra tömörülni fog kelleni a 67-es alap valamennyi pártjának. És ez a koalíció sokkal természetesebb lesz annál, a mit az ellenzék propagál.

Mert a 67-es alap hívei egyazon nagy alapgondolatra építenek, míg az ellenzék koalíciója szerteguruló golyókra helyezett alapon épülne fel. Ez a gondolat életképtelen.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónk telefon jelentése.

Budapest, márc. 18.

A képviselőház mai ülésén előreláthatólag befejezik az indemnitás vitáját sőt a jobboldalon erősen reménykednek, hogy szavazás is lesz s így még ma kikerül az ország a hosszú exlex állapotból.

Az ülést Perczel Dezső vezeti. Megnyitás után legott hitelesítik a jegyzőkönyveket s az irományok előterjesztése után, az elnök jelenti, hogy napirend előtti felszólalásra szót kért Szalay László.

Napirend előtt.

Szalay László: Lengyel Zoltán tegnapi beszédében szóba hozta a rimaszécsi választást s azt állította, hogy a

TOLNAI DANIEL Debrecen, Piac-utca 49 szám.
 a főpostával szemben, o
 ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség

Olcsó árak

függetlenségi párt a kerület ellenzéki jelöltjét szándékosan elhagyta s nem támogatta. Kijelenti, hogy Lengyel Zoltán állítása nem felel meg a valóságnak, mert épen szóló és Károly József képviselő voltak a kerületben, hogy a választást ellenőrizték.

A napirend.

Elnök: Következik a napirend, az indemnitás folytatolagos tárgyalása. Az első szónok Lovászy Márton.

Lovászy Márton: Minthogy a kormányban nemzetietlen irányu, párturalomra törekvő kormányt lát, minthogy azt is látja, hogy a törvénytelen eszközök használatától sem riad vissza, ha hatalma megmentéséről van — nem szavazza meg az indemnitást. Visszapillantást vet a közelmúlt küzdelmeire s megállapítja, hogy annak egyetlen egy bűne van csupán. Az, hogy Tisza kormányát hozta létre. A javaslatot nem fogadja el.

Elnök: A tárgyhöz — úgy látom — senki sem kíván szólni. Ennélfogva a vitát bezárom. Következik a határozati javaslatokat benyújtók zárszava.

Az első szó **Barta** Odönt illeti.

Barta Odön: Nem kíván élni a zárószó jogával.

Elnök: gróf. Apponyi Albert!

Apponyi Albert gróf: A miniszterelnök azt mondta minapi beszédében, hogy ő katonai kérdésekben mindig hivatott a haladásnak, de az agitáció eszközüül nem akarta e kérdést fölhasználni soha. Szóló azt hiszi, hogy ez a kijelentés legjobban a Tisza híveit lepte meg, akik nagyon jól tudják, hogy a mai miniszterelnök mindig a legridegebb konzervatívizmus álláspontján volt katonai kérdésekben. — Visszaemlékezik az 1881-iki nagy katonai vitára, amelyben a nemzetipárt a katonai oktatás megmagyarosítását tűzte célul. Tisza akkor azt mondta, hogy a nemzeti párt követelése túl megy az 1867-iki kiegyezésen és hogy megvalósíthatatlan.

Akkor legfeljebb annyit ismert el, hogy a magyar nyelv, irodalom és történelem tanítása lehetne alaposabb, de azt határozottan elítélve, hogy a hadsereget a nemzeti kultúrával hozzák összhangba. Szóló azután kifejti, hogy a belügyi politika kérdésében is bizalmatlan a kormány iránt. Kiforrotlan egyéniségnek tartja Tisza Istvánt. Bizalmatlan Tisza iránt azért is, mert a 14-ik paragrafus alapján akar kiegyezést kötni Auszriával. 1899-ben csak azért nyugodott bele a ház többsége az 1893-iki határidőnek 1907-ig való kitolásába, mert az 1899. 30. törvénycikk garanciát adott arra, hogy az új tarifa létrejötte előtt még csak tárgyalni sem lehet. Tisza nem akar nyilatkozni arról, vajjon a 14. paragrafus alapján akar-e szerződni s hogy megakarja-e tartani az 1899. 30. törvénycikk nagy garanciáját! Már csak azért is óhajtja a sürgős parlamenti ügyek elintézését, hogy a gazdasági kiegyezés kérdésében mielőbb megütközhessek az ellenzék a kormánynyal. (Helyeslés az ellenzéken.)

Apponyi ezután a király és nemzet közti viszonyról, majd a 67-es alap fejlesztéséről beszélt s aztán avval fejezte be felszólalását, hogy a kormánynak nem ad indemnitást. (Helyeslés a bal-középen.)

Tisza István gróf: Csak egészen röviden kíván reflektálni Apponyi felszólalására. Kijelenti, hogy semmi kifogása az ellen, ha politikai egyéniségét multjából magyarázzák. Amit a multban tett és mondott, azért mindenkor és min-

denkivel szemben helyt áll. (Helyeslés jobbfelől.) Reflektálva arra, amit Apponyi a kiegyezés csalódásairól mondott, azt hiszi, hogy a csalódások nagyon másodrendűek. 1867-ben örömmámorban uszott a nemzet és tulsokat remélt. Az 1899: 30 t.-c. garanciáit nem akarja szétörni. Amde nekünk nem szabad rést ütnünk a kiegyezésen; mert ellenségeink lesik ezt a rést, melyen aztán szétrobbantani akarják az államot. (Helyeslés.) Ez egy fontos ok arra, hogy minden erővel ragaszkodjunk a kiegyezéshez. (Tetszés a jobboldalon.)

Elnök: Az ülést tíz percre fölfüggeszti.

Szünet után

Holló Lajos: Él a záró szó jogával. Nem fogadja el az indemnitást.

Elnök: Következik a határozathozatal. A Ház először a határozati javaslatok felett szavaz. Elveti Okolicsányi javaslatát, de elfogadja a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapján **Barta Odön** határozati javaslatával szemben.

Elnök: Következik a részletes tárgyalás.

Lukács László: A címhez szól, melyben négy hónapra kéri az indemnitást. Ezt hat hónapra módosítja.

A Ház elfogadja a módosítást.

Kubik Béla: A házszabályokhoz kérészt s kéri, hogy a jövőben a kérdést hangosabban tegyék föl.

Nessi Pál: Ugyanezt kéri.

Okolicsányi, Barta Odön, Babó Mihály és Lukács miniszter rövid felszólalásai után az indemnitást részleteiben is elfogadták.

Holnap az 1904. évi ujoncjavaslat kerül tárgyalásra.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Megyei rendkívüli közgyűlés.** A vármegye törvényhatósági bizottsága ma reggel 9 órakor a vármegyeháza közgyűlési termében rendkívüli közgyűlést tart.

× **Teljes tanácsülés.** A város tanácsa **Domahidy Elemér** főispán elnökle alatt tegnap délután a városháza nagy tanácstermében teljes tanácsulást tartott. A teljes tanács tegnapi ülésében megállapította a közgyűlés tárgysorozatát és idejét is, valamint több apróbb már előkészített ügyet is letárgyalta. A tegnapi megállapodás szerint a várostörvényhatósági bizottságának közgyűlése tehát e hónap 28-án délután 3 órakor lesz a városháza nagy tanácstermében. A tárgysorozat mintegy 30 pontból fog állni. A tanács külsőben e hónap 25-én délelőtt folytatolagosan ismét teljes tanácsulást fog tartani. Az e hónap 28-án tartandó városi közgyűlésre egyébként, a meghívókat és tárgysorozatot már e napokban megküldik a bizottság tagjainak.

× **A városi nyugdíj ellenőrző bizottság.** A városi nyugdíj ellenőrző bizottság ma délután 4 órakor **Vecsey Imre** v. főjegyző elnökle alatt a városháza nagy tanácstermében ülést tart.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Presbyteri gyűlés. A debreceni ev. ref. egyház március hónap 20-án — vasárnap — délelőtt 10 órakor az egyház tanácstermében **Kiss Aron** ev. ref. püspök, lelkész elnök és **Simonffy Imre** kir. tanácsos főgondnok elnökle alatt Presbyteri gyűlést tart.

Protestáns estély. A ma délután rendezendő Protestáns Estély előkészületei teljesen befejeződtek, a jegyek már napokkal ezelőtt mind elkeltek. A műsor minden egyes száma a legnagyobb érdeklődést kelt előre is. **Futó Zoltán** szentesi lelkész ma délelőtt fél 12-kor érkezik s az állomásnál a Hittanszaki Önképző Társulat tagjai fogadják testületileg. Sajnáljuk azonban, hogy **Szabolcska Mihály** családjában beállott betegség miatt nem jöhet, gyönyörű 4 költeményt küldött, melyeket **Erdey Károly** hittanhallgató fog felolvasni. A műsor többi pontjai változatlanul maradnak úgy hogy valóban gyönyörű befejezése lesz az oly nagy sikerű Protestáns Estélyeknek.

Kossuth ünnep. E hó 20-án, a magyar nemzet legnagyobb halottjának **Kossuth Lajosnak** sírjához elmegy a debreceni kollegium tanuló ifjúságának egy 10—15 tagú küldöttsége a senior vezetése alatt, hogy úgy az ifjúság, mint az ev. ref. leány nevelő intézet és e város polgárságának koszorúját letegye s hazafias érzésének kifejezést adjon a küldöttség ma este a fél 11 óras vonattal indul s hétfőn érkezik vissza városunkba.

Sándor napja.

Dobieczi képviselő ünneplése.

— márc. 19.

A debreceni szabadelvűpárt és ezzel együtt a város közönségének színe-java minden esztendőben megragadja az alkalmat, hogy március 18-án **Sándor napján** kifejezze **Dobieczi Sándor**, a III. ker. orsz. képviselője iránt érzett osztatlan nagybecsülését, őszinte szeretetét és törhetetlen bizalmát.

Régi debreceni szokás a névnapi alkalommal való köszöntés, a mikor barátok, tisztelők, ismerősök serege keresi fel közéletünk egy-egy szereplőjét és ünnepli szíve szerint, igaz melegséggel.

Városunk közbecsülésben álló **Sándorainak** sorában sokan üdvözölték tegnap **Igyártó Sándor** kir. főügyészt, **Kölcsey Sándor** táblabíró, **Nagy Sándor** ügyvédet, **Pénzes Sándor** megyei árvászéki elnököt, **Orosz Sándor** főszolgabíró, **Sinka Sándor** ev. ref. gimn. igazgató, **Steinacker Sándor** pénzügyi tanácsost, **Szunyogh Sándor** kaszinói elnököt, **Csikos Sándor** dr. orvost, **Mácsay Sándor** karnagyot és a többi derék, kedves Sándorokat.

Dobieczi Sándor képviselőnk e névünnepe azonban évek óta nem csak a szokásos baráti kör szeretetének kifejezésére szép alkalom, hanem arra is, hogy a szeretett képviselőt politikai elvbarátai, választói, polgártársai fölkeressék s iránta érzett vonzalunkat nyilvánítsák. A debreceni szabadelvűpárt ezt a napot egyuttal arra is felhasználja, hogy küldöttséggel vonuljon képviselője elé s ily módon **Sándor napja** nálunk nem ritkán jelentős politikai kinyilatkoztatásokkal is kapcsolódik össze.

Dobieczi képviselőt tegnap is rendkívül sokan ünnepték **Deák Ferenc** utcai lakásán. Megjelent ott a város polgármestere, **Kovács József**, **Vecsey Imre** főjegyzővel, **Oláh Károly** és **Csóka Samu** tanácsosokkal. Ott volt továbbá közéletünk csaknem minden kitünősége, élükön **Wolafka Nándor** püspökkel, **Igyártó Sándor** kir. főügyésszel, **Tolnay Kornél** m. á. v. üzletvezetővel, **Kölcsey Sándor** táblabíróval, **Faust Elek** pénzügyigazgatóval stb. Es megjelent **Domahidy Elemér** főispán is, hogy a város diszes uri

közönségével együtt ünnepelje a képviselőt. A tavaszi napsugár, a virágnylás, a kedvesség és báj is bőven volt képviselve: asszonyok, lányok vidámsága, sürgő-forgó figyelmessége állt a szeretetreméltó háziasszony mellé, hogy a vendéglátást minél emlékezetesebbé tegyék.

A debreceni szabadelvűpárt mint rendesen, ezuttal is Debreceni Lajos vendégszerető házában gyülekezett és délelőtt 11 órakor nagy menetben vonult fel Dobiecki Sándor képviselő lakására.

Több száz vendég jelenlétében harsant fel a lelkes, szívből fakadt éljenzés, midőn a szabadelvű párt nevében a küldöttség szónoka Szávay Gyula színes, meleg, politikai vonatkozásaiban is nevezetes szép beszéddel üdvözölte az ünnepeltet.

Szávay Gyula beszéde im ez volt:
Mélyen tisztelt képviselő urunk, kedves barátom!

Sándor napot jöttünk köszönteni s a szabadelvűpárt küldöttsége az, melynek élén állok az én polgártársaimnak és politikai elbarátainak igen szeretetreméltó és megtisztelő kijelölése folytán, a kik bizonyára arra gondoltak, hogy miután félig-meddig mesterségembe vág, hogy a zárt szivekben és hallgató lelkében sejtelmes belemélyedéssel olvasni tudjak, olvassam ki tehát e szivekből és lelkekből a mai nap mondani valóját.

Mondhatom, hogy könnyű, mondhatom, hogy szép és kellemes feladatot szabtak elém az én barátaim s mondhatom, hogy semmi újat nem mondhatok neked, amit már sokszor ne hallottál volna s amiről te és mindenki sokszor meg nem győződött volna.

Nézz belé e szemekbe és olvasd ki e szivekből azt a nyílt titkot, melynek elárulása az én feladatom.

Elárulom, hogy az a politikai párt, melynek zászlóját a te érdemkoszoruzott neved legutóbb e kerületben diadalra juttatta, változatlan nagyrabecsüléssel, szeretettel és hűséggel ragaszkodik hozzád; elárulom, hogy az a politikai párt, melynek lelki képét te viseled, erre a képviselőre büszke s hogy képének viselőjéhez szíve egész melegével vonzódik, elárulom, hogy másféle árulók a te pártodban nincsenek s hogy bár sokan vannak pártodban, akik kereskedéssel vagy a kereskedelmi ezredek mozgatásával foglalkoznak és ezek természetesen árulnak mindent, de egyet: zsákban macskát nem árulnak.

Rendkívül örvendünk, hogy ezt a kedves köteletséget ilyen szép napon róhatjuk le előtted, amikor tavaszi napsugarakkal tele a levegő s a természetben is olyan teljes és nyájas összhang, mint ebben a közös képben, mely téged és minket összefoglal.

Mert bár a mi kölcsönös érzelmeink jó és rossz időben egyformák, zivatarban és viharban kipróbáltak, mégis, az ember úgy van berendezve, hogy jó időben jobban esik mondani is, hallani is, még a rosszat is, hát még a jót.

Rendkívül örvendünk, hogy a te neved ünnepének állandó kísérője, a tavasz, ezuttal összeesik a politikában is a kitavaszkodás várva-várt évadjával. Duló viharok, sötét fergetegek után egyszerre csak kisütött a béke napja s a harcok által agyongázolt, kietlenné tett földön mutatkozni kezdenek az ébredő, tavasz zsenge zöld vetései.

A politikai közélet minden munkása bizó örömmel tekint e zsenge vetésekre, megindult lélekkel ad hálát a mindenhatóknak, hogy ezt is megérhettük és el

van telve reménnyel, hogy megerjük még majd e vetések kalászbáérését is.

Bizony, olyan ádáz harc, mint a milyen lefolyt, nem maradhat áldozatok nélkül. Megvagyunk egy kissé tizedelve mi is, de ha valamikor, most érezzük igazán, milyen találó bizonyos állapotokra a költő beszéde, amikor azt mondja, „megfogyva bár, de törve nem.”

Ebben a kitavaszkodó, felpeszsdülő, vihartisztította levegőben úgy érezzük magunkat, hogy talán nem is fogyott meg csak karcsubb lett a mi pártunk, mint fürdőzés után az ember s ha külsőleg meg van is fogyva, amugy ő maga érzi legjobban, hogy megfiataladott, hogy izmai megacélosodtak és lelke megfrissült és hogy harcra készebb mint azelőtt.

A harcokésztségnek ez az érzete kell is hogy áthasson bennünket, mert szükségünk lesz politikai megerősödésünk megvédelmezésére, talán már a közel jövőben.

Nekünk szilárd meggyőződésünk, hogy a régi megbízható alapon álló szabadelvűpárt az, melynek sáncai közt a szabadelvűségnek legnyugodtabb, legbiztosabb otthona van.

A nemzeti törekvések kldomborításában biztosításában más pártok küzdhetnek talán szebb jelszavakkal, de igazabb hazafisággal nem.

Szociális kérdéseink mezején az alkotások és érlelődő tervek egész sora áll előkészítés alatt s erre nézve is azt vallhatjuk, hogy igérni lehet többet, de az ígéretek beváltásával ez a párt a legfizetőképesebb.

Gazdasági önállóságunk, nagy kérdése minden politikai párt féltve őrzött és mélyen óhajtott eszménye, a magam meggyőződéseként én kijelentem, hogy senki jobban nem óhajta ennek az eredménynek megvalósulását, mint én, de meggyőződésem gyanánt azt is kijelentem, hogy e szép gondolat nyugodt megérlelésére és majdan kivitelére, amint eddig, ezentul is ezt a pártot, tartom hivotttnak és képesnek.

S mindezekben a tereken élő és dolgozó hazafiúi érzéseknek — melyek épen úgy meg vannak más pártokban is — nem kicsinylendő hanem dicsérendő erőnye az az óvatosság, mely a nemzet politikai és gazdasági nyugalalmát hirtelen rázkódtatásoktól kíméli.

Mert kétes értékű a legszebb lelkesülésnek is az a melegházi napja, amely koronként kigyul, rásüt az eszmékre és a természetnél szorosabb fejlődésre készíti őket; számolni kell a való élet ridegebb levegőjével és büntetlenül nem lehet erőltetni a természetes fejlődést, mint ahogy a fa büntetlenül nem hozhat idő előtt virágot, büntetlenül nem hozhat ágán idő előtt gyümölcsöt.

Hogy minden nem történhetik úgy, amint szeretnők, ez nekünk ép úgy fáj, mint a más pártállású hazafiaknak, de birnunk kell azzal a bátorsággal, hogy a nehézségeket ne hallgassuk el s őszintén beszéljünk — ha szabad ezt az üzletszerű kifejezést használunk — az üzletfeleinkkel, akik politikai meggyőződéseik tőkét kezelésükre bízták. Nagy kamatért nem kockáztathatjuk a tőkét.

Mi bizunk a régi cégben és ha nem minden tervünk sikerül mindig, azért nem lépünk ki és nem alapítunk új cégeket. Bizunk annál inkább, mert a régi cég olyan új cégvezető kezére került, akinek hazafiságában, nemzetszeretében, okosságában és higgadt, erejében teljes mértékben meg is bízhatunk.

A lefolyt idők nagy tanulságai után, melyeknek üdvös hatásai a mi

pártunkra sem maradhatnak el, kétszeres bizalommal és ragaszkodással kérünk, hogy politikai gondolkodásunknak légy továbbra is tapintatos, buzgó kifejezője és tiszta szívből kívánjuk, hogy téged, kedves barátunk és képviselőnk, pártunk díszére, városunk javára, barátaid örömére, tiszta, nyájas tűzhelyednél azzal a szerető és kiváló lelkü hitvesssel, akit a mindent jól rendező gondviselés méltó társadul adott, sokáig boldogan éltesse az Isten!

Zajos hatása volt a szónok beszédének, melyre Dobieczycki Sándor rendkívüli tetszést aratva a következő beszéddel felelt:

Tisztelt Barátaim!

Kedves szónokunknak tartalmas, eszmékben gazdag, kifejezéseiben ékes üdvözlése kedvesen lepett meg, de mégis meg kell vallanom, hogy egyben megfélemlített azzal, vajjon a rideg — nem akarom mondani, hogy üzleti, de anyagi kérdések tárgyalásaival nem-e hűti le, a mi családias jellegű összejövetelünknek megszokott meleg és barátságos hangulatát!

Eszembe juttatta továbbá azt is, hogy véleményünk hangoztatásával megint tápot adunk ama — kákan is eszmőt kereső atyafiságos érzületű jóakaróinknak, kik maguk képtelenek levén az egészséges munkára — mások gáncolásából élőködnek.

Azonban mindez legkevésbé se zavarjon bennünket t. uraim. — A mi összejöveteleink megtürik s megbírják az őszinte és komoly szót — s minthogy tetteink rugója az önzetlen jóakarát, mi véleményünket bárhol és mindig nyíltan hangoztathatjuk.

Követem tehát magam is kedves szónokuk eszmemenetét!

Béke van!

Az Országos Magyar Szövetségnek a közelmúltban lezajlott bankettjén — zavaros viszonyaink felett buslakodván — megemlítém, hogy miként viselkedett a félig művelt társadalom vésznek idején. Többek között elmondám, hogy a történelem tanúsága szerint Attila birodalmának felbomlásakor a vezéreknek egymás ellen folytatott harca — minő óriási pusztulást zuditott Európára. Minden társadalmi rend meglazulván a népvándorlásnak vad martalócai szabadon esatangelának, tömegesen gyilkolván az embereket, megrabolván s pusztítván lakhelyüket.

S a haldokló társadalom, védekezés helyett, az ellenség közeledtére vak dühvel egymásra tört, önmagát véreit pusztítván s nem ellenfelét. — Avagy miként Trier lakói rózsákoszoruval fejükön, kehelylyel a kézben vonultak a gyilkoló fegyverek elé!

Nos Uraim, minket is pusztulással fenyegetnek ellenfeleink s a nemzetiségek martalócai — s mégis magyarra tör a magyar. Egyszer a politikai pártoskodás — máskor a vallási fanatizmus fegyvereivel!

S ime alig telt el 10 nap s minden megváltozott!

Béke van! Legalább megszűnt a már elvadult politikai tusa.

A béke fehér galambja — galamb ősz képviselő társam — Thaly Kálmánnak hívó szavára megjelent s hatalmas férfias vezérünk fiatalos hévvel és feltételek nélkül ragadta meg a feléje nyujtott béke jobbot!

A végső, kemény tusára kész táborok fenyegető karjait — ölekezésre tárták ki, — reméllem azért, hogy most

már közös munkával, vállalva távolítjuk el a hosszú sorvasztó küzdelem okozta romokat!

Nem akarok ma, az erkölcsi veszteségekről szólni; — nem akarok ma arra utalni, hogy a fékét vesztett küzdelem, mennyiben ásta alá népünknek az alkotmány erősségében vetett jóltevő hitét, sem nem mutatok rá, hogy mennyire meglazultak társadalmunk alapjai: hanem követem tisztelt barátomat a gazdasági téren, mert itt éreztük mindnyájan a közvetlen károsodásunkat s itt láthatók igazán a romok.

Tisztelt Barátaim! Tudjuk, hogy a politikai helyzetnek legérzékenyebb fokmérője a kereskedelem. A kereskedelem ugyanis a bizalom alapszik a bizalomnak legkisebb megingása pedig félelmet ébreszt a tőke tulajdonosában. S hogy elrémüljünk a félelem szülte pusztítások nagyságán, elegendő a tőzsdék fekete szombatjaira utalnunk. De ne higgyük uraim, hogy csak a szertelenül üzérkedő s inkább játszó tőke ilyen mimosa pudica.

Nem uraim! A komoly, produktív téren dolgozó és szerény polgári haszonnal beérő tőke is, az ugynevezett munkás tőke, szintén visszaretten a politikai viszály szülte helyzet bizonytalanságától.

Ezért pangott a lefolyt ötnegyed év alatt ipar s kereskedelem egyaránt. S ha most hozzá vesszük, hogy a legnagyobb munka adó — maga az állam sem foglalkoztathatta gyárat nem építtetett — mert nem volt költségvetése, ha mondunk mindezzel számolunk, akkor megérthetjük a nagy visszaesést!

Hála az égnek, hogy e nagy nyomor nem törte át az elégedetlenség gátjait, s megmenekültünk a társadalmot felforgató zavaroktól. De ezt csak annak köszönhetjük, hogy népünk alapján s erkölcsileg nemesen érez, s hogy physikailag végtelen nyomort, nélkülözést bír elszüvenedni!

E szenvedéseket népünk még elfelejtheti, de e veszélyes játékot megismételni nem szabad.

Nem felejthetjük el azonban és soha nem pótolhatjuk azt a veszteséget, mi abból származott, hogy annyi munkás karnak, oly hosszú időn át heverni kellett.

Parlagon hevert nemzeti vagyonsodásunk legfőbb ereje — a nemzet munka ereje!

Kérdés vajjon lesz-e kitartó szorgalmunk, hogy munkával pótoljuk veszteségünket s kérdés hogy vajjon mikor birhatjuk újabb munkára újabb vállalkozásra a tőkét és az erre hivatottakat.

Félek, mert a magyar könnyen felejt. Ezért kell neki újra meg újra saját kárán okulnia!

Ime most is drága lecke pénzt fizettünk. Vajjon mennyi időre tart majd okulásunk?!

Csak a napokban hivalkodtak többen, hogy alkotmány tiszteletünk az angolokéval azonos. — Nos igaz kissé hasonló. De míg az angol mindég egyformán nyugodtan, következetesen gondolkodik, addig minékünk koronként fejünkbe száll az elbizakodottság mámorja. Ilyenkor szükséges, hogy valaki üstökön ragadjon, fejünket a falhoz veresse s fülünkbe kiáltsa: „Térj magadhoz, ébredj Nemzetem!” Nos, ezt cselekedte vezérünk Tisza István gróf!

Igen, igen, ébredjünk, térjünk magunkhoz s térjünk végre vissza a hétköznapi áldásos munkához!

Mikor tehát én, azt a szívemnek olyan jól eső jószágukat, hogy ez alka-

lomból szivesek voltak engem fölkeresni és szónokuk szép szavaiban tolmácsolták jó kívánságaikat, hálás szívvel megköszönöm, ujjal és ujjal fogadom, hogy ebben a hétköznapi szorgos munkában, — mert ehhez értek ám — mindég igaz és buzgó munkatársuk leendek, hogy szeretett családjuk, — Debrecen városának, de legkivált imádott Magyar Hazánknak, boldog és hatalmas jövőt biztosíthassunk.

Isten hozta, Isten áldja Önöket!

A jövő biztató, ha összetartunk. Szeressük hát véreinket s legyen a jelen a békés munkásság kezdete!

Ezzel a tüntető tapsot és éljenést keltett beszéddel a szabadelvűpárt tisztelgése véget ért.

Az ünnepelt képviselő házában egész nap késő estig egymást érték a Sándornapi üdvözlők.

H I R E K

A vasárnapi hangverseny.

— márc. 19.

Örömmel telt szívvel olvastam a napokban egyik külföldi zenelapban, hogy Boroszlóban a 95-ik történelmi hangversenyen előadott Bihari kesergője s Czinka Panna nótája zajos tetszésben részesült. Jól esett tudnom, hogy idegen földön is mily méltánylásban részesül a magyar hallgató. Örömet azonban csakhamar fájó érzés váltotta fel a telti elmélkedésemben, hogy néhány év alatt, a mi óta t. i. a zenének történelmi fejlődését mindenütt a legnagyobb érdeklődéssel fogadják, Németország egyik jelentékenyebb városában eddigelé 95 szent történelmi estélyt rendeztek — míg hazánk egyik jelentékenyebb városában, nálunk a komoly zenének alig akad művelője, hallgatója. Eszembe jutott, hogy városunk társadalmát jelenleg egyrának nagyjelentőségű kérdés tartja nemcsak izgalomban — a harmadik egyetem kérdése. A társadalom vetélkedve járul az alap megteremtéséhez. A zenede sem maradhatott tehát távol e méltán követendő áramlattól s pár hóval örömmel ragadta meg az alkalmat, amidőn a debreceni egyetem s a zenede tanári segélyalap javára 3 zene estélyre tervezett hangversenyek megtartását elhatározta. Az első ballada estély oly erkölcsi sikert eredményezett, melyre a rendezőség büszke lehet. Sajnos nem mondhatnók ezt el az anyagi eredményről, mert a közönség az élvezetes estélyt kevéssé nem méltányolta. A nem kevéssé látogatott estély leverő hatása alatt a rendezőség már elhatározta, hogy érdeklődés hiánya miatt a két hátralevő hangverseny rendezésétől eláll s csupán az változtatta meg e szándékot, hogy a zenekedvelő kör hangversenyeit is épen ez okból kellestven 3 éve beszüntetni: ez városunk művészet iránti érzékét rossz színben tüntetné föl. Meg lesz tehát tartva a két estély s a közelebbi, holnap este igen élvezetesnek s változatosnak ígérkezik. E hangversenyen a magyar zene s kivált magyar hallgató, ábránd, rhapsodia s a műzene lesz méltatva. A műsoron a gordonka ábránd, a régi hallgató magyarok vonósnyegyesre átdolgozása s Nemes Béla bájos műdalai újdonságot képeznek. Gondoskodott a rendezőség arról is, hogy vendégművész közreműködése a hallgatóságra még nagyobb vonzerőt gyakoroljon. Benkő Miksa zongoraművészt még a szakkörökben is kiváló zenésznek ismerik el.

Ha figyelembe vesszük, hogy nemzeti zenénk fejlesztéséről van szó és hogy a jövedelem egy része a város egy régi óhaját viszi közelebb a megvalósulás stadiumához, amennyiben a jövedelem fele része a debreceni egyetem javára fordítatik, úgy biztosan számíthatunk arra, hogy Debrecen város zenéért és kedvelő közönsége vasárnap este teljes számban ott lesz a zenedei hangversenyen.

* **Iparos ifjak Kossuth ünnepe.** A debreceni iparos ifjak önképző egyesülete egyetlen alkalmat se szokott elmulasztani, hogy kifejezést adjon tagjai hazafias érzületének, minden szépért és jóért hevülő gondolkodásának. — Abban a társadalmi osztályban, a melyben az internationalizmus már úgy befészkelte magát, bizonyára nem kiesinylendő dolog a hazafias felfogás ápolása, s iparos ifjaink egyesülete első sorban ezt a missziót teljesíti. — Ezt a magasztos feladatát kívánja az egyesület teljesíteni az által is, hogy a Kossuth Lajos halálának 10-ik évfordulója alkalmából folyó hó 20-án vasárnap d. u. 4 órakor az Iparos Otthon disztermében (Simonffy-utca 1.) *Kossuth emlékünnepe*lyt rendez, melynek műsora a következő lesz:

1. Himnusz. Előadja az egyesület zenekara.

2. Szónoklat. Kossuth egyik beszédét előadja Erdey Károly theológus.

3. Felolvasás. Tartja Dr. Kőrösi Kálmán egyesületi titkár.

4. Kossuth emlékezete. Alkalmi költemény. Előadja Kaliczky Ernő egyesületi tag.

5. Kossuth nóták. Énekli Medgyesy Dániel egyesületi tag.

A kegyeletes ünnepély bizonyára nagy közönség jelenlétében fog lefolyni. Belépő-díj nincs.

* **A nyiregyházi Bessenyei-kör** Ez évi március hó 24-edikén, este 8 órakor Nyiregyházán a Korona-szálló disztermében estét rendez. Az este tárgya: Vándorlás Rákóczi birodalmában. Irta: Siegmeth Károly, m. áll. vas. főfelügyelő, a Kárpát-egyesület alelnöke. Fölolvassa: Dr. Vietórisz József. Az előadást kísérő vetített képeket bemutatja: a Szerző. Az előadás alatt a terem ajtait zárva tartja a rendezőség. Belépő díj nincsen; de mivel a kör az estét Rákóczi emlékeztetének szenteli, szívesen fogad a pénztárnál önkéntes adományokat a kassai Rákóczi-szobor javára.

* **Az óhádi ártézikut.** Óháton, mint tudjuk a város ártézi kut furását vette tervbe. A munkálatokat nem régiben meg is kezdték s mint halljuk, sikerrel. A városi kutmester jelentette u. i. tegnap, hogy a kut furása remekül sikerült. A víz negyven cm. magasságra szokik s látja el állandóan a környékét jó s egészséges ivó vízzel.

* **Elhunyt kéményseprő mester.** Városunk egyik derék polgára Bazsek Lajos Kéményseprő, az önkéntes tűzoltó testület buzgó őrparancsnoka tegnap hirtelen elhunyt Balkányban. Szívszélütés érte. A családjához érkezett értesítés után Gebauer Károly intézetének megbízott emberei még az éjjel hullaszállító kocsival kimentek Balkányba, ahonnan beszállították a fiatal korában hirtelen elhunyt Bazsek holttestét debreceni lakására. — Innen lesz a temetése vasárnap délután. A temetést Gebauer K. ismert intézete rendezi. A tűzoltó testület a temetésen

testületileg vesz részt. A mélyen súlytott család a következő gyászjelentést adta ki: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, felejtethetetlen jó férjnek, nevelő apának, testvérnek, sógornak és rokonnak Bazsek Lajos kéményseprő mesternek és az önkéntes tüzoltó testület őrparancsnokának folyó hó 17-én, életének 38-ik, boldog házasságának 12-ik évében, Balkányban történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei folyó hó 20-án, délután fél 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint, a Magos-utca 3. számú házunktól, a Szent-Anna-utcai temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat folyó hó 21-én, reggel 8 órakor fog az egek Urának bemutatni. Debrecen, 1904. március hó 18. Neje: özv. Bazsek Lajosné, szül. Fretinák Mária. Nevelt gyermeke: Tóth Jolánka. Kereszt atyja: Mátyás Mihály. Testvérei: Bazsek József nejével Molnár Juliánnával és gyermekeivel; Bazsek Mária férjével Petrovics Lajossal és gyermekeivel; Bazsek Gyula nejével Talyigás Annával és gyermekeivel; Bazsek Erzsébet. — Az örök világhoz fényszedjék neki. Nyugodjék békével.

Pályázat tandíjmentességre. A kereskedelmi s iparkamara pályázatot hirdet a debreceni felső kereskedelmi iskolán betöltendő két tandíjmentességi helyre. Csakis iparos és kereskedő családból származott növendékek pályázhatnak.

* Tűz M.-Szigeten. Máramaros-Szigeten e hó 15-ére virradó éjjel nagy tűz volt, a hol egy kötélgyár teljesen leégett. A tűz éjjel előtt 11 órakor ütött ki és dacára, hogy a tüzoltóság pontosan a helyszínen megjelent és minden erejével a tűz elfojtására törekedett, nem akadályozhatta meg a tüzet és terjedését. A nagy tömegben felhalmazott gyúlékony anyagok hirtelen nagy lánggal égtek. A tűz éjjeltől reggelig folyton égett. A kár több ezer koronára rug. A tűz keletkezésének oka még eddig ismeretlen. A gyár biztosítva volt.

* Benyáts Emil temetése. Tegnap délután három órakor temették el nagy részvét mellett Benyáts Emil nagykereskedőt, ki tegnapelőtt agyonlőtte magát. Materny Lajos főesperes szép beszéddel, bucsuzattá a megholtat a mélyen súlytott családtól. Azután megindult a hoszu gyászmenet a Hatvan utcai temető felé, hová örök nyugalomra helyezték a korán elhunyt nagykereskedőt.

* Szabadiskola. A szabad iskola szokott helyiségeiben vasárnap f. hónap 20-án d. u. 3 órakor a magyar alkotmányról előadást tartanak: Az Eötvös utcai iskolában Haendel Vilmos dr. A Jókai utcai iskolában Bartha Béla dr. A Miklós utcai iskolában Kardos Samu dr. A Bánk utcai iskolában Rác Lajos dr. A tanítás ingyenes. Szívesen látnak minden felnőt embert.

* Amit Budapest fogyaszt. A magyar főváros közönsége 1901-ben fogyasztási adó címen 36 és fél millió koronát fizetett, amely összegből közel négy milliót a főváros vágott zsebre. Szaszadó f-jében 12 millió koronánál több folyt be, sör után majdnem ugyanannyi, bor után azonban már csak 4 millió korona körül. A házi szárnyasok után kivetett fogyasztási adó valamivel több volt egy milliónál, a vadak után pedig 732 ezer koronát fizettek. Elfogyasztott a főváros közönsége 88.045 liter szeszt, likört, rumot konyakot, 292 ezer liter sört, 259 ezer liter bort, 15 ezer liter mustot, 78 liter

borseprőt és 142 liter gyümölcsbort. — Megevet: 88 ezer vágómarhát, 152 ezer borjut, 23 ezer birkát, 37 ezer bárányt, 21 ezer kis malacot, 189 ezer darab nagy disznót és 92 ezer métermázsa fölívagott friss húst. Pecsénye vagy pörkölt alakban a nyakára hágott 1.269.434 darab pulykának, 510 ezer kacának és 4347768 csirkének. A vadak közül konyhára került 439 szarvas és dämvad, 197 darab vaddisznó, 1440 őz, 74 ezer nyul és 6310 fácán meg tuzok. A fürjek közül Budapesten 28 ezret, a vadludak és foglyok közül pedig 21 ezer darabot ettek meg. Császármadár és szalonka 333 jutott az inyenceknek. Végül teszünk említést arról, hogy a statisztikai kimutatás szerint a fővárosban egy lakosra évenként 88 liter, egy napra pedig 2.4 deciliter szeszital jut.

* Elbocsájtott rendőrök. Három rendőrt bocsájtott el a hatóság a minap tett földönfutóvá. Mindhárom családos, több gyermekes ember. kiknek kezéből kivették a mindennapi kenyeret. Azért bocsájtották el őket, mert betegek. Hivatásuk, munkájuk közben lettek azzá s most szélnek eresztik őket minden nyugdíj, avagy végkielégítés nélkül. Pár Antal 5 éves szolgálja a várost, 5 gyermek apja. Snögnér Samu 8 éves szolgálja, kinek szintén 3 gyermeke van, — most mehetnek beteg koldulni!

* József napja a Pavillon-laktanyában. Ma este, József napja alkalmából nagy szabású társasvacsora lesz a Pavillon laktanyában.

* Megégett leányok. Szivetrázó szerencsétlenség történt tegnap délelőtt Óbudán a Bécsi-ut 42. szám alatt levő ujlaki polgári leányiskolában. Az ujlaki polgári leányiskola igazgatójának tegnap a nevenapja volt. Nagyban készültek e nevezetes napra a tanítványok s korán reggel ott voltak már az iskolában, hogy szépen felöltözzenek s előkészüljenek. A leánykák egy teremben öltözködtek s hajukat is bodorították s ehez spiritusz-lángon melegítették a bodorító-vasat. Egyszerre feldőlt a spiritusz-masina. A láng magasra felcsapott és belekapott a közelben álló Wipek Irma és Weisz Etel lenge ruhájába. A leányok rémült sikoltozással rebbentek széjjel, egyik-másik segíteni akart veszedelembé jutott társnőik baján, de a kicsinyek elvesztették lélekjelenlétüket, segíteni nem tudtak s csak azt érték el, hogy lángot fogott az ő ruhájuk is. Nem volt a közelben senki, aki segíteni tudott volna s a szegény Wipek Irma és Weisz Etel ott égtek össze az egész iskola szemelátára. Percek múltán beszaladt a terembe Bence Juliánna, az iskola szolgálója, a ki keserves munka után eloltotta az eleven fáklyákat. A két leány rémes égési sebeket szenvedett. Bence Juliánna is súlyosan összeégett. Mind a két leány haloklik.

* Elvesztette heti keresményét. Kloe Róza szegény dohánygyári munkásnő panasolja, hogy a Kandia utcán elvesztette egész heti keresményét: 15 koronát.

Kéri a becsületes megtalálót szolgáltatassa be a rendőrséghez.

* Port-Arthur. A New-York Herald tudósítója érdekes ismertést küldött lapjának a sozat szorongatott Port-Arthurról. Miután a tudósító orosz állami szolgálatban áll, nem valószínű, hogy elfogult lett volna az oroszokkal szemben. Tudósítása szerint: lehetetlenség még egy várost találni, mely annyira piszkos volna, mint Port-Arthur: legföljebb Port-Said hasonlítható hozzá ebben a tekintetben. Azonban még Port-Said is elmarad mellette abban, hogy ott sem lehet látni annyi elzüllött európai, annyi rabszökevény és megugrott örültet mint itten. Főleg Sachalinból, az ottani fogházból, jut rengeteg veszedelmes egyéniség Port-Arthurba. Az orosz fogházakban ugyanis, ott keleten, az a szokás urakodik, hogy a rabokat a tisztviselők szabadon eresztik meghalt rabok helyett, a kiket aztán a távozó nevében temetnek el. Mindez természetesen csak jó pénz ellenében történik. Így persze revolver nélkül nem igen bátoroságos Port-Arthur piszkos utcáin járkálni. — A revolveren kívül azonban szükség van még egy fegyverre a kisebb ellenségekkel szemben és ez a rovar-por. A vendéglők kritikán aluliak s a mi a főbaj, ételt-italt nem lehet bennük kapni. Ez pedig annál nagyobb szerencsétlenség, mert másutt adnak ugyan horribilis árért wiskit, vagy valami ételt, de ezt ajánlatosabb meg nem enni, árát pedig semmiesetre sem éri meg. Egyedül wodka lehet olcsón kapni. Ez óriási mennyiségben látható a város összes piacain, a kikötőben pedig óriási készlet áll eladásra készen. Erre a rengeteg wodka mondta egyszer a város rendőrfőnöke: „Ha valami lázadás ütne ki, vagy például a katonák megtagadnák az engedelmességet és a tömeg erre a wodka vetné magát, nincs az a hatalom, mely elbánná az italtól megőrült tömeggel s a következmények beláthatatlanok lehetnének.“

* Halálozások. Tegnap halottak: Kónya Sándor Lajos ev. ref. 7 napos, Jakab Gerzsonné ev. rev. 45 napos.

* Tolvaj cigány leányok. Rostás Mili és Mária alig szabadultak tegnapelőtt a rendőrségről, már tegnap ismét visszakérültek. Árvai Gyula géplakatos panasolta u. i. hogy tőle néhány tyukot loptak tegnap. Mindketten a rendőrségen vannak s rendíthetetlenül tagadnak, bár tarisznyájukban megtaláltak a lopott jószágokból egyet.

* Éjjeli csendzavaró. Kiss Lajos panasolja, hogy tegnap éjjel Gáti Sándor napszámos berugott fölve óriási lármát csapott háza előtt s ablakait beverte. A csendzavarót megbüntették.

* Krajcáros lapok fuziója. A Budapest megjelenő Kuruc Ujság és Uj Hírek című krajcáros lapok a mai napon fuzionáltak, s ezentul Uj hírek címen jelennek meg. A fuzionált lapoknak Atzél Endre a felelős szerkesztője, aki eddig is szerkesztője volt az Uj Híreknek.

* Titkos merényletek. Fiuméből jelentik. A déli vasut Szentpéter-fiumei vonalán közlekedő vasut ellen egy ismeretlen tettes többszörös merényletet kísérelt meg. Ezelőtt egy hónappal a vonat mentén földesuszamlás folytán a vasut sin földdel volt borítva. Nagy baj azonban nem történt, csak a gépben esett némi kár. A vasut azután védőfalat emeltetett és mégis később ugyanazon a helyen ismét földesuszamlás volt. — A vizgálatra kiküldött bizottság konsta-

tálta, hogy a földcsuszamlás nem természetesen történt. Szerencsétlenség azonban most sem történt. Egy héttel ezelőtt a fiumei gázgyár közelében a vonalon két kilónyi kő feküdt, de a vonat azt minden baj nélkül leseperte a vágányról. A merénylet mindig ugyanazon vonat ellen kíséreltetett meg, a melyet mindig egy gépész vezetett. Tegnapelőtt a vasuti ör anonyim levelet kapott, a melyben a levél írója azt tudatja hogy míg a vonat gépészét Fiuméből át nem helyezik, esei leg dinamitmerényletet fog elkövetni. A rendőrség ébren őrködik az illető helyen és attól félnek, hogy a merénylő másutt, a vonal mentén lévő sűrű erdőktől védve észrevétlenül tehet újabb kísérletet, a melynek nem csak a gépész, de az utasok is áldozatul eshetnek.

* Aki kertjét szerereti, szépvirágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar, az fedezze mag szükségletét Mautner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utca 33. sz. A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általános ismert, világhírű, kitűnő, magvakon kívül még a különösen, édekes és meglepő konyhakerti- és virágujdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

* Nyilvános köszönet. A „Kossuth Lajos” jótékony asztaltársaság a márc. 15-iki ünnepélyen résztvevőknek; névszerint K. Hegyi Lili urnő, Magyar testvérek zenekarának, Króh Vilmos, Kardos Samu, Kalitzky Ernő, Gál Zoltán, Csiky László, Szilágyi Aladár és Csernyi Béla uraknak ezuton is hálás köszönetet mond az asztaltársaság nevében Schwarz Dániel, mint a Kossuth Lajos asztaltársaság titkára. Köszönetet mond továbbá az asztaltársaság ifj. Hagenmacher Henrik urnak, ki 30 koronát volt szives jótékony célra küldeni.

* A debreceni Margitfürdői intézetnél a pénztárnoknői állás april 1-én üresedésbe jön. Csak is óvadékképes nők pályázhatnak, akik a magyar nyelven kívül a német nyelvet folyékonyan beszélnek és a számvitelben kellő jártassággal bírnak. Jelentkezhetni a fürdő irodájában e hó 25-ikéig.

* Rövid hírek. Öngyilkos operaénekesnő. Hannoverből táviratozzák, hogy Norden Paula operaénekesnő tegnap éjjel világító gáz belélegzésével véget akart vetni életének. A házbeliék reggel észrevették s még sikerült megmenteni. Azért akart megválni az élettől, mert igazgatója ritkán lépette fel s így anyagi zavarokba került. Öngyilkos főhadnagy. Berlinből távirják, hogy Ragister főhadnagy, aki a vezérkarhoz volt beosztva agyonlőtte magát, mert vizsgálója nem sikerült. — Kohn érsek lemondása. Olmützből táviratozzák, hogy dr. Plug káptalani dékánhoz érkezett pápai államtitkári átirat szerint a pápa elfogadta Kohn hercegérsek önkéntes lemondását. — Családi dráma. Morva-osztránból jelentik hogy Csiz Antal zenész a mult éjjel revolverrel agyonlőtte két gyermekét, azután öngyilkos lett. Csiz akinek a felesége tüdővészben halt meg, attól félt, hogy megfogják kapni e betegséget s azért követ'e el rémes tettét.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. U jfalussy-ház Állandó fényképkiállítás a műterem

kapubejratánál levő kirakatokban.

Ma este az Arany Bika kávéházban Magyar testvérek zene-kara játszik.

Az orosz-japán háború.

Három japán hadtest.

Páris, márc. 18. A Matinnak jelentik Tokióból, hogy egy 70.000 főből álló japán hadtest Észak-Koreában 80 kilométernyire a Jalu-tól várja a parancsot, hogy betörjön Mandzsúországra. Egy másik, ugyanily erős hadtest most gyülekezik Genzannál, a harmadik Szöul körül áll. A két utóbbi hadtest ma holnap kezd meg a menetelést a Jalu folyó felé. Hétfőre várják a japán csapatoknak Niucsvangnál való partraszállását.

Támadást várnak.

London, márc. 18. A Daily Chronicle jelenti Niucsvangból: Niucsvangban kiütött a pánik. A japánok támadását hétfőre várják. A japánoknak Niucsvangnál való partraszállására nem érdemel hitelt mindaddig, míg az oroszok Port-Arturnál harcoképesek.

Pétervár, márc. 18. Port-Arturból jelentik, hogy ott minden órában a japán flottának egy újabb támadását várják azon célból, hogy csapataikat és ütegeiket Port-Artur mellett partraszállíthassák. Strekelberg báró, a vladivostoki hajóhad volt parancsnoka, a ki betegsége miatt vált meg állásától, kijelentette, hogy esodálkozik afőlött, hogy a japánok Port-Arturt bombázzák, holott ez az erőd bevehetetlen, valamint lehetetlen az erőd környékén a partraszállás is.

EGYLET.

A jogász és tisztviselő kör közgyűlése. A debreceni jogász- és tisztviselő kör ma szombaton d. u. 6 órakor, saját helyiségében közgyűlést tart az alábbi tárgyszorozattal: 1. Elnöki jelentés. 2. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 3. Költségelőirányzat megállapítása. 4. Esetleges indítványok. 5. Tisztújítás. — A közgyűlés alkalmából tervezett társasvacsora tekintettel a József napra elmarad s f. hó 26-án szombaton lesz a körhelyiségében megtartva.

A Debreceni Torna- és Kerékpáros-Egyesület házi versenye az egylet elnökségétől vett értesítés szerint vasárnap, e hó 20-án délután 5 órakor lesz a péterfia utcai tornacsarnokban, a következő sorrendben: 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok vasbottal. 3. Hölgyesapat szabadyakorlatai. 4. Szertornázás lovon és korlátton. 5. A hölgyesapat füzérgyakorlata a Klapka-indulóra. 6. Versenyek: a) nyújtón, b) hármasugrás, c) sulydobás. (előnyyel), d) titkos verseny. 7. Játék Belépti díjak: ülőhely 1 K., állóhely 60 fillér, karzat diákjegy 30 fillér. Külön meghívót az egylet nem bocsát ki. Este vacsora és dijkiosztás az Angol királynő szálló fehértermében.

Köszönetnyilvánítás. A Petőfi Dalkör által március 15-dikén az Arany Bika

szálloda disztermében rendezett ünnepi estély alkalmával a március tizenötödiki alap javára Komlóssy Rózsika kisasszony aláírási ivén a következő felülfizetések folytak be, u. m. Komlóssy Arthur elnök 10 korona, Lestyán Adorján alelnök 6 kor. Komlóssy Dezső 5 kor. Tóth András szobrász 3 kor. Dóczy Gedeon, Oláh Károly tanácsnok, Komlóssy Miklós, Dr. Varga Lajos, Márton Gyula, Ulrich Jenő Ember Lajos és Riesz Lipót 2—2 korona Tarbay József 1 kor. Összesen 41 korona, mely adományokért hálás köszönetét nyilváníttja: a március 15. alapot kezelő Petőfi dalkör nevében: Márton Gyula pénztárnok.

U. i. Azon tisztelt adományozók megnyugtatója és tájékozása végett, a kik Március 15-diki alapunkra — a mi kedves szorgalommal gyűjtő kis honleánykáink aláírási iverin adakoztak és még adakozni fognak, tudatom, hogy azoknak közlését egyszerre fogom eszközölni, ugyanakkor számot adván az alapnak keletkezése óta miben állásáról is.

S Z I N H Á Z.

— (A népszínház segítése.) Tegnap, mint tudósítónk táviratozza, az összes fővárosi színházak felajánlották díszleteiket és ruhatárukat használatra Vidor Pálnak a Népszínház új igazgatójának, hogy a Porzsolt hitelezőinek durva erőszakossága ne okozzon bajt és a népszínházi előadásokat zavartalanul folytatni lehessen, a mig Vidor a nyers önzés okozta kellemetlen helyzetből kimenekül és a színházat új díszletekkel és ruhatárral felszerelheti.

— (A primadonna-pálya.) Mostanában a színházi közönség műveltebb része kezd már felocsudni abból a mákonyos műrajongásból, melybe a léha játékok lábbal hódító apró csillagok ejtették. — Egyre több a jel arra, hogy a valóban művelt közönség ízlése visszavánja a nemesebb, tiszta művészet. A sajtó is, mely annyit vétett az ízlés rendszeres rontásával, mellőzi ujabban a művészérték nélkül való divatos divetek dédelgetését. Erről felelte elmés gunyolódó verset szavalt a napokban a temesvári színtársulat egyik komoly művésznője. A költeményt Amon Ottó írta, ötletesen cáfolva ki a szerencsére hanyatlóban levő lábprimadonna-kultuszt. Az ügyes vers utolsó szakaszai ezek:

A hang ma drága, megfizethetetlen
Azért, mert nincs, vagy ritka szerfelett,
De a hiányzó trillát és magas cét
Kipótolja egy kecses piruett.

Főlöszleges ma nyelveket tanulni:
A tánc a jövő volapükje lesz;
A láb tündöklő elokvenciája
Mindent megértett, mindent kifejez.

Duncan ma Wagnert, Herodotot táncol,
Holnap románcot és szonetteket;
Később talán már Suppét, Offenbachot,
Kontit, Lehárt, sőt Huszkát úgy lehet.

Ma nincs szerep, nincs játék, nincsen ének,
És semmi se; — a tánc csupán a fő,
Enélkül ma egy rendes primadonna
Egyáltalán el nem képzelhető.

Azt még elnézik, hogy játéka gyöngye
S ha énekhangja egy kissé fakó,
De ha táncolni nem észvesztő, jól tud,
Az semmikép meg nem bocsátható.

Táncoljunk hát szünetlenül, mi divák,
Mig pezsdül bennünk egy csipetnyi vér...
Jelszónk ma: „többet lábbal, mint erővel“,
S mienk a taps, a hirnöv, a babér!

— (A színigazgató híradása. Szombaton kerül színre Shakespeare 5 felvonásos tragédiája a III. Richárd király. A tragédia szereposztása a következő: IV. Edvard Faragó Ödön. Walesi herceg Püspöky Rózsi, George Szalai Károly, Richard Sebestyén Géza, Henrik Pataki Béla, Buckingham Krasznay Ernő, Norfolk Cserny Béla, Rivers Klenovits Gy. Hastings Csiky László, Stanley Szilágyi Aladár, Ratekliff Iványi Antal, William Nagy János, Erzsébet Arday Ida, Margit Jeszenszkyne, Jork hercegné Ebergényiné, Anna Menszáros Margit.

Vasárnap este lesz a premierje Dankó Pista 3 felvonásos népszínművének a Cigányélet-nek, melyre jegyek előre válthatók.

TÁVIRATOK.

Ujonejavaslat 1904-re.

Budapest, márc. 18. A szabad-
elvűpárt ma esti értekezletén elfogadta az 1904-iki ujonejavaslatot Nyíry honvédmiszter módosításával, hogy az 1904-iki sorozás május 24-én kezdődjék és június végére az aratási munkálatok előtt befejeződjék. A Kossuth-párt elhatározta, hogy az ujonejavaslatot nem fogadja el.

A pécsi püspökség.

Pécs, márc. 18. Ide érkezett híradás szerint a király pécsi püspökké F. scher Colbrie Ágoston esztergomi kanonokot, a bécsi Pázmáneum igazgatóját nevezte ki.

Százezer korona jótékony célra.

Budapest, márc. 18. Gröedel testvérek erdőgazdálkodó cég a helyreállt parlamenti béke öröme báró Feilitzsch Artur képviselő házi alelnök utjáo százezer koronát bocsátott a miniszterelnök rendelkezésére. A miniszterelnök Feilitzschnek báró javaslata alapján a kolozsvári vakokintézetének fölsegítésére fogja fordítani

Sándor János diszpolgársága.

Budapest, márc. 18. Marosvásárhely város tudvalevőleg Sándor János belügyminiszteri államtitkárt diszpolgárrá választotta. A diszpolgári oklevet ma délután 1 órakor a főispán vezetésével küldöttség adta át Sándor János államtitkárnak, aki meleg szavakban köszönte meg a megtisztelő kitüntetést. Délután 2 órakor az államtitkár megvendégelte a küldöttséget.

Horvát zavargások.

Zágráb, márc. 18. A tüntetések napjal és este ismétlődtek. A tömeg verekedett, ablakokat, lámpákat zuzott be, a rendőrség szétkergette őket, miközben több letartóztatás történt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az esküdtbíróság helyettes elnöke. A debreceni kir. törvényszék elnöke közhírré teszi, hogy a debreceni kir. ítélőtábla az esküdtbíróságról szóló törvény

XXXIII. t. c. 2-ik §-a alapján az 1904. év tartamára a debreceni kir. törvényszéknél szervezett esküdtbíróság helyettes elnökévé dr. Oláh Miklós kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

§ Plágium-pör. A budapesti büntetőbíróság tegnap délelőtt hirdette ki ítéletét abban a rágalmazási pörben, a melyet Bokor József azért indított Tóth Béla és Siklós László ellen, mert Almafa című vigjátékáról azt állították, hogy egy német írótól plagizálta. A bíróság mindkét vádlottat fölmentette ugy a rágalmazás, mint a becsületsértés vádjai alól. Az ítélet ellen a magánpanaszos képviselője, Ságody Gyula dr. főbbezést jelentett be.

NYILT-TÉR.*)

Tisztátalan verseny. Legutóbb különböző hivatalos vizsgálatok alapján konstatáltatott, hogy egy felsőmagyarországi cég (R. és T.-sa L.-ben) edényei gyártásához, könnyen megközelíthető okokból, tiszta cinnoxid helyett a tetemesen olcsóbb antimonoxydot használja, miáltal azonban a fennálló törvény által előirt egészségügyi tekinteteknek meg nem felelő áru hozatott forgalomba. Nem kételkedünk azon, hogy mindama gyárak, melyek tekintet nélkül a mostani nyomott piaci helyzetre és a cinnoxid magas árára minnig és most is kizárólag cinnoxidot használnak edényeik gyártásához, az egész zománcédeny-szakma érdekében, eféle visszaélés ellen a legerélyesebben állást foglalnak. — Egyelőre a pozsonyi Westen P. betéti társaság zománcozott edények gyára konstatálta, hogy az általa gyártott szürkén zománcozott Secessió edényeinek egyik főelőnye abban áll, hogy ezen edények zománczolásához kizárólag csak oly anyagok használatnak, melyek nemesak hogy a törvény előírásának teljesen megfelelnek, de még azon felül sokkal erősebb savak ellenében is teljes ellentálló képességgel bírnak és ezáltal ezen Secessió zománc edényeket, melyeket kevésbé mutatós voltak miatt némely helyen még nem elég igazságosan ítélnék meg, minőségi szempontból méltán az elsőrangú főzedények közé kell sorolni.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Vetni-velő bükköny, zab, árpa
köles stb.
kitünő minőségű
legolcsóbban beszerezhető
WEISSENBERGNÉ és FIA CÉGNÉL,
Tizenháromváros-utca 39.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, kistemplombazár

Férfi fehérnemű osztály.
Kitünő szabású férfi ingek
Gallérok, Kézelők,
Vászon és pamut alsónadrágok
Nyakkendők, Esőernyők.
!! Teljes férfi kelengye !!
! Szabott árak !

A Hajdumegyei Népbank mint Szövetkezet.

Értesíti szövetkezete tagjait,
hogy kölcsönöket f. hó 15-től
kezdődőleg folyósít.

(Hetenkénti kölcsönkamat törlesztés)

Betétkönyvek váltása naponta
a hivatalos órák alatt eszközölhető. (1 törzsbetét 50 fill.
25 kr.)

az Igazgatóság.

SZŐLŐLUGAS

ültessünk minden ház mellé és
kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű) mert nagyjából ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály, és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsöklyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek a legremekebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháládatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Cím: **Érneléki első szőlőoltványtelep**
Nagy Kágya, u. p. Székelyhid.

